

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 16–17 березня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

ТИПОЛОГІЯ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Воронін Д., учень

(Сумське територіальне відділення МАН України, КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 10 імені Героя Радянського

Союзу О. Бутка)

Науковий керівник-консультант – канд. філол. наук, ст. викладач

Оробінська Р. В.

(Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка)

Німецька та українська мови є односистемними мовами: обидві належать до індоєвропейської мовної сім'ї [1, с. 30]. Спільні корені та тривалий період ізольованого розвитку, вказують на те, що вказані мови мають характеристики подібності та відмінності в своїй внутрішній будові. Німецька та українська належать до синтетичного типу флективних мов [1, с.70]. Це означає, що граматичне значення слів у них виражається, здебільшого, за допомогою системи флексій [5; с.633] і реалізується в межах одного графічного слова [5, с.549]. Але флективна система німецької мови бідніша, ніж у слов'янських мовах. У ній простежується спрямованість до аналітизму [1, с.29].

Визначити тенденції розвитку мовної системи можна здійснити за допомогою типологічного аналізу, шляхом зіставлення характеристик однієї мови з іншою. Типологічний аналіз синтаксичної будови німецької мови у порівнянні з іншими європейськими мовами проводився вченими різних країн світу [1; 2; 3; 4; 6; 7; 8].

Синтаксична система української та німецької мов мають подібні та відмінні характеристики. На основі аналізу теоретичних граматики та мовного матеріалу обох мов, можна зробити наступні висновки:

1. Система словосполучень двох досліджених мов подібні одна до іншої. Більшість розподібнень у граматичному поєднанні слів виникає через різні підходи вчених до їхнього вивчення, але, фактично, кожному виду словосполучень однієї мови можна знайти відповідник у іншій.

2. Найважливіша одиниця синтаксичного аналізу – речення, при всій різноманітності свого структурного вираження в обох мовах виявляє ряд аналогічних характеристик. Перша з них – це бінарна схема елементарного речення в обох мовах. Німецьке речення характеризується крайньою обов'язковістю бінарної схеми, а

українське – порівняно вільною структурною типологією. Німецька модель речення нерідко приносить зміст у жертву формі, зокрема, у тих випадках, коли двоскладовість форми не підтверджується такою самою структурою змісту судження. Українська мова не знає такої абсолютизації бінарної структури, хоча вона домінує й тут.

Важливим висновком типологічного порядку є також характерні способи вираження вербальності німецького присудка та більша формалізованість двоскладної структури речення у німецькій мові. Зате синтаксис української мови передбачає більшу варіантність структурних типів речення, як і значну різноманітність внутрішньої побудови самого речення.

1. Анохина С. П. Сравнительная типология немецкого и русского языков: [учебное пособие] / Анохина С. П., Кострова О. А. – Самара : изд-во СамГПУ, 2006. – 121 с.
2. Горохова И. М. Пособие по сопоставительной грамматике немецкого и русского языков / И. М. Горохова. – М., 1986. – 286 с.
3. Кирпун О. Ф. Порівняльна типологія німецької і української мов (словотворення) / О. Ф. Кирпун // ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2004. – 108 – 110 с.
4. Мирошниченко Л. І. Деякі аспекти порівняльної типології речення німецької та української мов / Л. І. Мирошниченко. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dir_gn/2008_3/files/Gn_03_08_Miroshnichenko.pdf.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава "Довкілля-К", 2006. – 716 с.
6. Baumann K-D. Kontrastive Fachspracherforschung. – Tübingen : Günter Narr Verlag, 1992. – 306 S.
7. Kostrova O. Attributive Relativsätze im Deutschen, Englischen und Russischen: versuch einer kontrastiven Typologie/ Olga Kostrova. – Режим доступу: <http://olgakostrova.narod.ru/articles/Relativsaetze.pdf>.
8. Zifonun G. Grammatik des Deutschen im europäischen Vergleich: Der Relativsatz / Gisela Zifonun. – Mannheim, 2001. – 421 S.